Landskapsnämndens framställning till Ålands landsting med förslag till lag angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland.

Enligt § 17 i lagen om självstyrelse för Åland skall handhavandet av de förvaltningsuppgifter, som hänföra sig till väghållningen, övergå på landskapets myndigheter. I anledning härav har Landskapsnämnden förklarat sig vara beredd, att från den 1 januari 1924 övertaga berörda förvaltningsgren, under förutsättning att den ekonomiska grunden för en sådan åtgärd ordnas d.v.s. att landskapet erhåller erforderligt förskottsbidrag av statsverket. Då emellertid i ämnet gällande lagstiftning förutsätter, att landsvägsunderhållet ankommer å staten och att ärenden rörande vägnållningen handläggas av statens myndigheter, är det nödvändigt, att Landstinget genom landskapslag vidtager av förvaltningens övertagande påkallade lagförändringar. Månhända hade samtidigt en förbättring av sättet för vägunderhållets utförande med fäst avseende å lokala förhållanden i lagstiftningsväg kunnat åstadkommas, men har Landskapsnämnden ansett, att intill dess behov härav på grund av vunna erfarenheter uppkommit, vid nu inom riket gällande lagbestämmelser borde få bero. Med avseende härå och då det synes mest ändamålsenligt att samtliga bestämmelser rörande väghållningen sammanföras i en lag, föreslår Landskapsnämnden att Landstinget ville antaga följande förslag till

L a n d s k a p s l a g

angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland stadgat, som följer:

1 k a p .

Om vägs anläggning, indragning eller förändring.

§ 1.

De vägar på landet, vilka i denna lag avses, äro till underhåll i behörig ordning påbjudna landsvägar och bygdevägar. Under sagda vägar inbegripas ock broar, färjor, vägtrummor och ledstänger samt övriga för samfärdseln nödiga anordningar.

Till landsvägar hänföras sommar-och vintervägar ävensom för fotgängare och ryttare avsedda spångvägar, vilka förmedla allmän samfärdsel mellan kommuner eller sådana orter, där väg prövas vara av allmän nytta och nödvändighet.

Med bygdeväg förstås sådan far-eller spångväg, som tjänar till utfartsväg för eller förmedlar samfärseln mellan byar eller eljest är av ortsförhållandena betingad.

§ 2.

Landsväg skall läggas, där den behöver samt jämnast och även eljest lämpligast göras kan. Högsta stigning å väg skall bestämmas enligt markens natur och trafikens art, men må likväl icke göras stör

re än tio på hundra, där ej synnerliga naturhinder påkalla större stigning.

Är stigning å redan färdig landsväg större än vad ovan bestämts, må därvid förbli, därest landskapsnämnden finner förhållandena sådant medgiva.

§ 3.

Uppstår fråga om anläggning av ny landsväg, skall ansökning därom göras hos landskapsnämnden, som äger däröver höra vederbörande kommuner. Finner landskapsnämnden den föreslagna landsvägen av behovet påkallad, skall landskapsnämnden låta sakkunnig person undersöka vägens lämpligaste sträckning, uppgöra plan och kostnadsförslag för vägarbetets utförande samt föreslå för vägens byggande och underhåll nödvändiga grus-sand-sten och lertäktplatser. Sedan ärendet sålunda förberetts, insänder landskapsnämnden framställning om beviljande av anslag för ändamålet till landstinget.

Enahanda ordning, som i denna paragraf stadgas, skall i tillämpliga delar iakttagas vid handläggning av frågor om befintlig vägs förändring till landsväg, om landsvägs utvidgande eller förseende med dyrare överbyggnad, rörande omläggning av backig eller i annat avseende obekväm landsväg, ävensom då fråga är om byggande av ny bro, färja eller flotte, ombyggnad eller kostsammare reparation av gammal bro samt om indragning av landsväg.

§ 4.

För trafik upplåten landsvägs bredd skall bestämmas i förhållande

till trafikens art och storlek, dock ej mindre än fem meter. Vinterväg och spång väg böra läggas till den bredd behovet påkallar.

Har redan anlagd landsväg annan minsta bredd än ovan fastställts, må därvid bero, ifall landskapsnämnden finner förhållandena sådant medgiva.

Likaledes ankommer å landskapsnämnden att, efter vederbörande kommuns hörande, avgöra, huruvida väg skall till hela dess bredd till körbana inrättas.

§ 5.

Bro bör hava sådan bärförmåga och bredd, som av trafiken å vägen betingas. Där väg avbrytes av sådant vattendrag, varöver bro ej anses böra uppföras, skall samfärdseln uppehållas medelst färja eller flotte.

Angående storleken och bärförmågan samt beskaffenheten i övrigt av landsvägsbro, färja och flotte förordnar landskapsnämnden.

Uppgift om bärförmågan hos bro, färja eller flotte skall vid överfartsställe anslås.

§ 6.

Å båda sidor om landsväg skola diken till erforderlig bredd och djuplek med nödigt avlopp läggas, därest icke den myndighet, vilken ombesörjer vägens byggande och underhåll, prövar att diken kunna undvaras.

§ 7.

Träd och buskar på ömse sidor om landsväg borthuggas till 2 meters bredd från yttre dikeskanten eller, där icke dike finnes, till

en bredd av 3 meter från vägsläntans yttre kant, därest icke de blivit planterade eller under särskild vård tagna, innan denna lag trätt i kraft, eller därest icke den myndighet, vilken ombesörjer vägens byggande och underhåll, medgiver undantag från denna bestämmelse.

§ 8.

Stängsel må vid landsväg icke inrättas närmare än 0,5 meter från yttre dikeskant eller 1 meter från vägsläntans yttre kant, där dike ej finnes, för så vitt icke den myndighet, vilken ombesörjer vägens byggande och underhåll, härifrån medgiver undantag. Ej må byggnad härefter uppföras utmed sådan väg på mindre avstånd än 3 meter från vägsläntans yttre kant eller 2 meter från yttre dikeskanten.

Angående grind å landsväg gäller vad därom är särskilt stadgat.

§ 9.

Invid väg må ej upptagas sådan grop eller grav, som för vägens bestånd eller för vägfarande medför våda.

§ 10.

Där väg går utmed vattendrag eller stup, som för vägfarande kan medföra våda, skola lämpliga ledstänger anbringas.

§ 11.

Landsväg bör uppmätas i kilometer samt varje kilometer utmärkas med en stolpe. Gränsstolpar mellan kommuner böra invid landsväg uppställas och med nödig påskrift förses. Där landsväg delar sig åt två eller flera håll, skall anbringas vägvisare, angivande de orter, dit

vägen leder. Utgår bygdeväg eller spångväg från landsväg, skall vägvisare jämväl där utsättas, såframt vägnämnd finner sådant nödigt. Vid varje skjutsanstalt skall en stolpe, som upptager skjutsanstaltens namn, uppställas.

Spångvägs sträckning skall på lämpligt sätt å erforderliga ställen utmärkas.

§ 12.

Där ej överenskommelse med jordägaren kan träffas om avstående av nödigt område för anläggning eller utvidgning av landsväg, bör området exproprieras.

Lag samma vare beträffande sådan inskränkning i nyttjanderätt till mark på ömse sidor om landsväg, som i 7 § avses eller eljest är för landsväg nödig.

§ 13.

Ej må vägbyggnadsämne tagas från annans mark utan jordägarens tillstånd.

Erfordras täktplats för sådant ämne, överenskomme vägnämnden med jordägaren om platsens upplåtande och underställe saken Landskapsnämndens prövning. Kan sådan ock uti § 12 avsedd överenskommelse icke fås till stånd, ankomme å nämnden att därom göra anmälan hos Landskapsnämnden för vidtagande av expropriationsåtgärd och tillika föreslå det erforderliga jordområdet samt huruvida expropriationen skall gälla äganderätten eller blott nyttjanderätten till området.

Vid dylik expropriation skall lagen om expropriation av fast ägendom för landskapet Ålands behov lända till efterrättelse; dock vare expropriation av bebyggd tomt eller del därav icke medgiven.

Skall för forsling av väglagningsämnen annans enskilda väg eller bro begagnas, pröve häradsrätten, därest vederbörande ej därom överenskomma, huruvida sådant medgivande må, samt bestämme i ty fall den ersättning, som för tillgodonjutandet av nämnda rättighet skäligen bör erläggas.

§ 14.

Vägnämnden bör vid insändandet till landskapsnämnden av det i 22 § av denna lag nämnda auktionsprotokoll och utlåtande föreslå, huru förfaras skall, i händelse entreprenadanbud för någon vägdel icke gjorts vid den i 19 § nämnda auktionen eller det gjorda anbudet icke kunnat godkännas.

§ 15.

Därest ej i 25 § nämnda brister av entreprenör avhjälpts, skall arbetet utföras genom vägnämndens försorg, och bör vägnämnden tillse att härav tillskyndad kostnad blir ersatt.

§ 16.

Öppenhållande och utsyakning vintertid av landsväg, som underlagts landskapets omedelbara vård, skall verkställas genom vägnämnds försorg, därest icke landskapet förklarat sig äga draga försorg därom.

11 k a p.

Om vägbyggnads-och underhållsskyldigheten.

§ 17.

Landsvägarna skola byggas och underhållas på landskapet Ålands bekostnad.

Med undantag av de landsvägar eller delar därav, vilka på grund av trafikens betydlighet, livlighet och vikt eller annan orsak bestämmas att helt och hållet eller för viss tid underläggas landskapets omedelbara vård, åligger det landskommunerna att taga befattning med landsvägarnas underhåll, på sätt i denna lag stadgas.

Lag samma vare beträffande byggande av ny landsväg, utvidgning av gammal och dennas förseende med dyrare överbyggnad samt backig eller eljest obekväm landsvägs omläggning eller flyttning ävensom uppförande av ny bro, färja eller flotte.

Avbrytes landsväg av vattendrag, som bildar gräns emellan två landskommuner med skilda vägnämnder, skall landskapsnämnden bestämma huruvida vardera eller endast den ena kommunen äger ombesörja underhållet av bro, färja eller flotte över vattendraget. Utgör vattendraget gräns mellan lands-och stadskommun, bör i samma ordning bestämmas, huruvida bekostandet av sagda anstalt skall åligga landskapet eller stadskommun eller dem vardera.

§ 18.

Bygdeväg skall byggas och underhållas, på sätt i 4§-55 §§ närmare

stadgas, av dem, som hava behov av den väg eller därav draga nytta.

Vill kommun åtaga sig byggande och underhåll av de inom dess områ de befintliga bygdevägar, vare det tillåtet.

Å de orter, som äro i avsaknad av landsvägar eller där förhållande na eljest sådant påkalla, bör anläggning och underhåll av bygdevägar, enligt prövning, med bidrag av landskapet understödas.

Har bygdeväg förklarats för landsväg, skall, därest ej överenskommelse med jordägaren om vägområdets överlåtelse fås till stånd, åtgärd vidtagas för expropriation av området, för så vitt detsamma icke redan exproprierats.

Landskapsnämnden åligger att kommunvis föra förteckning över lands vägarna i landskapet och bör i förteckningen tillika angivas, vilka landsvägar och broar underlagts landskapets omedelbara vård.

III kap.

Om landsvägs underhåll och dess öppenhållande vintertid samt om vintervägar för allmän samfärdsel.

§ 19.

Underhållet av landsväg jämte därtill hörande broar, trummor, stolpar och ledstänger ävensom underhållet och skötseln av färja eller flotte, så ock öppenhållandet av farled för färja, där isen icke bär hästar och fordon, skall, får så vitt sådant icke omedelbart ombesörjes av landskapet, genom vägnämndens åtgörande på entreprenad utbjudas för en tid av minst tre kalenderår; och skall vägen för sådant ända-

mål vara indelad i lotter, vilkas längd vägnämnden bestämmer.

Auktion förrättas av vägnämnden inom augusti månad året före det, då entreprenaden skall vidtaga; och bör meddelande om auktionen minst trettio dagar därförinnan offentliggöras på sätt om kommunala kungörelser å orten är bestämt.

Vid auktionstillfället utbjudes för lika lång tid jämväl skyldigheten att vintertid öppenhålla landsvägar samt att utstaka och öppenhålla särskilda vintervägar.

Tillkommer under sagda entreprenadperiod ny landsväg eller uppstår eljest behov att utföra sådant vägbyggnadsarbete, som vid nämnda auktion ej förutsetts, skall även underhållet av den nya vägen intill utgången av samma period eller arbetets utförande, där landskapet icke övertager detsamma, å entreprenad utbjudas.

§ 20.

Vid utbjudande på entreprenad, varom nämnes uti 19 §, bör jämväl meddelas, vilkendera entreprenören, den i första momentet nämnda eller den, varom säges i 2 mom. äger om våren i farbart skick försätta landsväg, som genom inrättande av särskild vinterväg någon tid icke hållits farbar.

Har innan den i 19 § nämnda entreprenadauktionen förslag framställts om ny täktplats för väglagningsämnen, men ny sådan plats ej före auktionen blivit iordningsställd, skall utbjudandet på entreprenad ske alternativt och därvid tagas i betraktande möjligheten av att den nya täktplatsen för väglagningsämnen blir iordningsställd antin-

gen till entreprenadtidens början eller till någon viss dag under entreprenadens giltighetstid.

§ 21.

Till ledning för de i 19 § nämnda entreprenadanbud skall vägnämnden i god tid före auktionen uppskatta landsvägarnas jämte till dem hörande ledstängers, broars, färjors och flottars samt övriga anstalters årliga underhållskostnader; och bör till grund för dylik beräkning läggas å orten gångbart pris på dagsverken samt på virke och annan byggnadsmaterial.

Sådant kostnadsförslag skall uppgöras skilt för varje enligt 19 § på entreprenad utbjuden vägdel.

§ 22.

Vid den i 19 § nämnda auktion må anbud göras av enskild person, bolag, andelslag eller annan sammanslutning, som före auktionen för åtagandets behöriga fullgörande ställt fullgiltig säkerhet.

Sedan anbuden å viss väglott avgivits, meddele vägnämnden före förrättningens avslutande, vilket anbud den anser böra godkännas, samt insände auktionsprotokollet med därtill hörande bilagor jämte eget utlåtande till landskapsnämnden, som avgör ärendet i samband med övriga vid enahanda auktioner inom landskapet gjorda anbud.

Av flere anbud, av vilka åtminstone de tre lägsta antecknas i auktionsprotokollet, skall det lägsta behörigen avgivna antagas, utan så är att entreprenören eller den av honom ställda säkerheten icke er bjuda nödig garanti för åtagandets fullgörande, eller anbudet befin-

nes vara uppenbart högre, än skäligt och med landskapets fördel för-enligt är.

Har å någon lott intet antagligt anbud gjorts, må efter landskaps-nämndens prövning antingen ny auktion utlysas eller väglotten annorlunda underhållas.

§ 23.

Landsväg skall hållas i ett för samfärdseln fullt tillfredsställande skick; och skola därtill erforderliga fyllnadsämnen tagas från för ändamålet bestämda platser, såvida ej entreprenören själv anskaffat slika ämnen från annat ställe.

§ 24.

Väglagning må i allmänhet ej påbjudas under sådana tider, då vår- eller höstsådd eller höbärgnings-eller skördearbeten å orten pågå, utom då i följd av utskärningar genom vatten eller annan tillfällig skada vägens oförtövade iståndsättande kan vara av nöden.

§ 25.

Befinnes landsväg, vid därå vår och höst av länsman jämte tvenne vägnämndens medlemmar förrättad syn, vara bristfällig, skall entreprenören föreläggas att inom viss tid behörigen avhjälpa bristerna. Hava bristerna ej inom denna tid avhjälpts, skall arbetet verkställas emot lega och kostnaden härför hos entreprenören uttagas. Kostnader, som hos entreprenören ej kunna utfås, skola utsökas hos dennes löftesmän eller uttagas ur annan av entreprenören ställd säkerhet.

§ 26.

Brinner landsvägsbro eller bortföres den av vattenflod eller var-

der den genom annat ofall eller av våldsverkare förstörd, åligge vägnämnden att å stället hålla provisionell bro, färja eller flotte, till ny bro hinner uppföras.

§ 27.

Vill någon leda nytt dike under landsväg, skall han utverka sig tillstånd därtill av den myndighet, vilken landsvägens omvårdnad närmast åligger och, där dike blivit lagt, däröver bygga sådan bro eller trumma, som vid landsvägssyn kan godkännas.

§ 28.

Landsväg må ej inskränktas genom upplag av andra än för vägunderhållet oundgängligen erforderliga ämnen; och må ej heller dessa så uppläggas, att samfärdseln därigenom försvåras.

§ 29.

Har förordnande meddelats om körbanas å landsväg inrättande till större bredd än förut varit stadgat, eller bygges å väg sådan bro eller trumma, som i § 27 omförmäles, njute den entreprenör, vars vägunderhåll härigenom försvåras, skälig ersättning.

Lag samma vare, där jordras, översvämning eller dylikt ofall å landsväg vållat sådan skada, att dess avhjälpande kräver opåräknad kostnad, som icke kan entreprenören åvälvas.

Vill landskapet under entreprenadperioden å vägen utföra de i 17 § 3 mom. nämnda arbeten eller taga vägen under sin omedelbara vård, vare det medgivet, men erhålle entreprenör, där han förmår visa att honom därav åsamkats förlust, skälig ersättning.

§ 30.

Kan i fråga om ersättning, som i 29 § omförmäles, överenskommelse emellan entreprenören och landskapsnämnden icke träffas, hänskjute desse frågan till avgörande av tre skiljemän, vilka utses, en, på landskapsnämndens anmälan, av domhavanden å orten, en av vägnämnden och en av entreprenören.

Har vägnämnd eller entreprenör icke utsett skiljeman inom fjorton dagar efter bevislig tillsägelse, äge domhavande efter anmälan härom utse skiljeman för den tredskande.

I skiljemännens beslut må ändring ej sökas.

Skiljemännen äge uppbära skäligt arvode för förrättning och böra i sammanhang med huvudsaken bestämma, av vem detsamma skall gäldas. Är någon missnöjd härmed, skall frågan om arvodet överlämnas till avgörande av domstol.

§ 31.

Landsväg skall vid snöhinder hållas öppen genom plogning och skottning.

Beträffande snöplogs storlek och beskaffenhet skall vägnämnden meddela nödiga, efter trafikförhållandena å orten lämpade föreskrifter.

Där trafiken är ringa eller ortsförhållandena eljest sådant medgiva, kan landskapsnämnden, efter vägnämndens hörande, förordna att plogning av landsväg icke behöver ifrågakomma.

§ 32.

Där å landsväg mycken snö samlas, så att vägen endast med svå-

righet och dryg kostnad kan hållas farbar, må efter länsmans prövning vägen ledas på sidan om sådant ställe, därest (dära) bekvämligen och utan olägenhet för ägaren eller innehavaren av marken låter sig göra, eller denne därtill samtyckt. Lämpligaste sträckningen för dylik biväg bör av länsmannen anvisas och vägen sedermera på enahanda sätt som huvudvägen av vederbörande öppenhållas.

Den, som vintertid genom snöplogning underhåller landsväg, vare tillåtet att, sedan stadig vinter inträtt, nedtaga vid vägen inrättade hägnader emot skyldighet att tidigt om våren återställa dem i deras förra skick. Uraktlåtes sistnämnda föreskrift, vare den försumlige skyldig att ersätta ägaren eller innehavaren av marken den skada honom härigenom tillskyndas.

§ 33.

Å landskapsnämnden ankommer att, sedan vederbörande kommun blivit hörd bestämma var särskild vinterväg för samfärdselns behov bör anläggas, samt å vilka ställen och på vad sätt vinterväg skall ledas över allmän farled i vattendrag.

Sådant samt uti § 31 mom. 3 avsett beslut, skall givas innan utgången av april månad.

§ 34.

Har särskild vinterväg blivit för allmänt behov inrättad, bör densamma hållas i fargillt skick samt, där så tarvas, på tjänligt sätt utstakas.

Har genom tillkomsten av dylik vinterväg (landsväg) blivit för någon tid obehövlig, må dess öppenhållande under sagda tid ej påyrkas; dock

bör landsvägen i god tid om våren försättas i farbart skick.

§ 35.

För allmänt behov inrättad vinterväg skall, så ofta förhållandena det påkalla, flyttas samt, där vägen går över is, de ställen utmärkas, varest vakar eller råkar finnas, och vägen ledas där förbi eller ock bro läggas däröver. Väcker någon vak invid sådan vinterväg, vare skyldig att densamma på tjänligt sätt utmärka.

§ 36.

Då samfärdseln på landsväg upprätthålles med färja eller flotte över ström, som vintertid icke begagnas till farled för fartyg, äge landskapsnämnden vid behov, på vägnämndens förslag och sedan närbelägna kommuner hörts samt annan utredning inhämtats, bestämma viss tid, då skeppsfart där icke får äga rum, såvida överfartsstället är tillfruset; och skall landskapsnämnden i sitt utslag därom jämväl utsätta övriga tilläventyrs erforderliga bestämmelser samt på vad sätt och huru ofta utslaget för att gälla skall bringas till allmän kännedom.

Leder vinterväg, som i 33 § nämnes, över vattendrag, som av fartyg begagnas till vinterfarled, skall å ställen, där vägen korsas av farleden, inrättas sådan bro, färja eller flotte eller annan anstalt samt å platsen tilläventyrs erforderliga vaktstuga och vakttjänst, som efter trafikens beskaffenhet och livlighet av landskapsnämnden prövas nödiga.

Har fartyg tillfälligtvis uppbrutit vinterväg å is, som bär näs-

tar och fordon, åligger det vägnämnden att ofördröjligen draga försorg om provisionell anordning, lämpad efter trafikens behov, för vägens ledande över isrännan å ställe, som bör på tjänligt sätt utmärkas; och vare vägnämnden jämväl pliktig att, där sådana tillfälliga avbrott i samfärdseln äro att befara, vidtaga alla för deras skyndsamma avhjälpande nödiga förberedande åtgärder. Lag samma vare, om avbrott i samfärdseln sker i det 1 momentet av denna paragraf nämnda fall; och söke vägnämnden den skyldiges åläggande att ersätta landskapet härav tillskyndad utgift.

§ 37.

Brister entreprenör i fullgörande av honom åliggande plogningseller skottningsskyldighet, eller varder allmän vinterväg ej på föreskrivet sätt utstakad, have länsman makt att låta arbetet verkställa, och skall kostnaden uttagas såsom i § 25 säges.

§ 38.

Inom varje landskommun, där landsväg finnes, tillsättes en vägnämnd bestående av tre ledamöter jämte två suppleanter. Vägnämnden väljes av kommunen före oktober månads utgång för följande treårsperiod och utser kommunen bland vägnämndens medlemmar dess ordförande och viceordförande. Om valet skall kommun anmäla hos landskapsnämnden och tillika föreslå arvode för vägnämndens ordförande och ledamöter, varefter landskapsnämnden fastställer arvode för vägnämnden.

Över vägnämndernas ordförande och ledamöter samt deras bonings-

orter skall landskapsnämnden föra förteckning, vari jämväl bör antecknas när och till vilket belopp, arvode för vägnämnd fastställts.

Önska flere kommuner i samma län förena sig om tillsättandet av en gemensam vägnämnd, och samtycker landskapsnämnden härtill, vare detta tillåtet, och må vägnämnden i sådant fall enligt Landskapsnämndens förordnande omfatta flere medlemmar och suppleanter än i 1 mom. är sagt.

Hava flere kommuner ämnats om tillsättande av gemensam vägnämnd överenskomme de om vem anmälningsplikten åligger.

§ 39.

Vägnämnden åligger verkställigheten av meddelade beslut och föreskrifter rörande vägärenden. Den äger ock avgiva utlåtanden samt framställa förslag i frågor angående landsvägarna ävensom vidtaga de övriga åtgärder, som enligt denna lag å vägnämnden ankomma.

Anordnas av landskapet sådan särskild konsulentverksamhet, som i 59 § omförmäles, skall vederbörande konsulent äga yttranderätt, men icke rösträtt vid vägnämnds sammanträden, och kan denna konsulent av landskapsnämnden åläggas att giva vägnämnden erforderligt biträde.

Angående ärendenas behandling och fattande av beslut gäller för vägnämnd vad om kommunalnämnd stadgas.

§ 40.

Varje år skall vägnämnd före den 15 augusti uppgöra och till vederbörande kommunalstyrelse ingiva fullständigt utgiftsförslag över de inom dess verksamhetsområde befintliga landsvägars byggande och

underhåll under nästföljande år. Däri upptagas utgifterna för arbeten, som skola utföras enligt godkända entreprenadanbud, eller, där arbete icke verkställes på entreprenad, enligt uppgjord kostnadsberäkning, ävensom vägnämndens avlöning samt alla övriga kostnader. Utöver på förhand beräkneliga kostnader skall skäligt belopp för oförutsedda utgifter i förslaget jämväl upptagas.

Sedan kommunen granskat utgiftsförslaget, skall det därjämte kommunens utlåtande före den 15 september insändas till landskapsnämnden och åligger det denna, att däröver i sammanhang med från övriga kommuner i landskapet inkomma enahanda kostnadsförslag meddela utslag.

Omfattar vägnämnds verksamhetsområde flere kommuner, skall kostnadsförslaget granskas å sammanträde av kommunernas ombud.

IV kap.

Om byggande och underhåll av bygdeväg.

§ 41.

Angående byggande och underhåll av bygdeväg gälle vad i 18 § stadgas. Sådan väg skall givas den sträckning, som för flertalet delägare eller kommunen prövas lämpligast.

Vilja tre eller flere bygga bygdeväg, må de skriftligen överenskomma om dess sträckning samt om andra därtill hörande omständigheter och upprätta noggrann förteckning över dem, vilka av vägen anses hava behov och gagn. Söke sedan hos landskapsnämnden tillstånd till vägens byggande och uppgive tillika alla de jordägare, å vilkas

ägor vägen är avsedd att läggas samt täktplatserna för väganläggningsämnen att utsättas, och bifoge, så vitt ske kan, deras tillstånd därtill. Sedan landskapsnämnden införskaffat deras utlåtande å vilkas mark vägen komme att läggas, jämte annan till äventyrs av behovet påkallad utredning, skall densamma medelst kungörelse sammankalla de avsedda vägdelägarene till utsatt ställe för att höras över ansökningen och överenskomma om vägens byggande och vägenheternas storlek samt vad i övrigt till saken hörer, ävensom för att utse vägnämnd; och förordne landskapsnämnden tillika ordförande för mötet. Där kronan komme att i sådan väg för sin fastighet deltaga, skall landshövdingen förordna ombud för bevakande av kronans rätt, dock efter landskapsnämndens hörande, ifall nyttjanderätten till fastigheten övergått på landskapet.

Enas ej sådant möte om vägens anläggning, gälle det som överenskommet, varom två tredjedelar av mötesdeltagarene efter huvudtalet sig förenat. Överenskommelsen skall insändas till landskapsnämnden i avseende å prövning och stadsfästelse, och skall avtalet, såvida det ej är stridande mot lag, stadsfästas, där alla vägdelägare och andra, vilkas rätt saken berör, därom enats, men ifall enighet icke ernåtts, beror avtalets stadsfästelse å landskapsnämndens prövning.

Skall bygdeväg flyttas till annat ställe, bör därom fattat beslut jämväl till landskapsnämndens prövning och fastställelse insändas.

§ 42.

Åtager sig kommun underhållet av färdig bygdeväg, skall angående

överlåtelse av vägen med broar och vad i övrigt därtill hörer samt täktplatserna för väglagningsämnen mellan vägdelarna och kommunen uppgöras skriftlig överenskommelse.

Kommun, som åtager sig utförande av bygdeväg, skall därom fatta beslut, efter det vederbörande jordägares i 41 § förutsatta begivande eller utlåtande inhämtats ävensom förordnande för kronoombud, därest kronan komme att för sin fastighet deltaga i vägen, utverkats.

I denna paragraf nämnda överenskommelse och kommunens beslut skola till landskapsnämnden i avseende å stadsfästelse insändas.

§ 43.

Underhåll av bygdeväg skall, där vägens delägare ej annorlunda besluta, å entreprenad utbjudas för en viss tid i lotter, som av den i 49 § omförmälda vägnämnd bestämts; och äger vägnämnden godkänna entreprenadanbud eller därest antagligt anbud ej gjorts, utsätta ny entreprenadauktion eller vidtaga åtgärd om väglottens underhåll på annat sätt.

§ 44.

Besluta delägare i bygdeväg att själva ombesörja dess underhåll, skall vägen dem emellan i sådant avseende efter vägenheter skiftas; och bör vid den gradering, som föregår delningen, hänsyn tagas till alla de omständigheter, som inverka på kostnaden för vägunderhållet.

Det in natura utgående underhållet åligger de vägdelägare, vilka äga eller innehava i mantal satt jord eller parcellägenhet eller äro ägare till utgjord av minst fem hektars vidd eller innehava torp.

Överenskommelse, som angående underhåll av bygdeväg ingåtts innan denna lag trätt i kraft, eller myndighets därförinnan fattade beslut därom vare dock gällande tills vägdelägarene annorlunda besluta.

§ 45.

Till bygdeväg hörande broar, färjor och flottar samt andra anstalter, som draga avsevärd kostnad, skola underhållas efter vad vägdelägarene, på vägnämndens förslag, finna lämpligast.

§ 46.

Vägdelägare skola för byggande och underhåll av bygdeväg jämte därtill hörande broar och övriga anstalter erlägga årsavgift till en vägkassa enligt vägenheter, vilka vägnämnden årligen före den 15 januari under det år, för vilket de äro avsedda att gälla, pålägger varje delägare på grund av hans årsinkomst från bygdevägs område och det gagn, han av vägen prövas draga; och skall vägenheternas storlek av vägdelägarene å sammanträde fastställas. Ombesörjes vägunderhållet av delägarene själva, skola de delägare, vilka sådant underhåll utgöra till vägkassan inbetala endast det belopp, varmed deras på detta sätt utgående underhåll prövas understiga dem tillbörande årsavgift.

Vägnämnden åligger att värdesätta den in natura utgående underhållskostnaden för fem år i sänder. Lag samma vare beträffande kronan för dess fastighet åsatta vägenheter, och skall sagda åsättande underställas landskapsnämndens fastställelse.

I avseende å förmånsrätt för och utmätning av ogulden avgift till vägkassan gälle vad om kommunalskatt är stadgat.

För begagnande av bro, färja eller flotte å bygdeväg äger landskapsnämnden ~~den~~ rätt att, efter det vägdelägarene därom gjort framställning, bestämma en vägkassan tillkommande skälig avgift samt till efterrättelse fastställa för sådant ändamål upprättad taxa.

§ 47.

Kostnaderna för bygdeväg, som kommun åtagit sig att anlägga och underhålla, skola utgå ur kommunens för dess gemensamma behov uppburna medel.

§ 48.

Vill någon, som icke är delägare i bygdeväg, regelbundet begagna vägen för sina körslor eller därtill leda väg från sina byggnader eller ägor, vare skyldig att därförinnan skriftligen anmäla sig hos vägnämnden till delägare i vägen. Uraktlåtes detta, uppmane honom att taga del i vägen och pålägge honom vägenheter. Fogar han sig ej däri, förbjude vägnämnden honom att till sina körslor begagna vägen och söke hos domstol hans förpliktande att ingå såsom delägare i vägen.

Vill delägare i bygdeväg varda befriad från skyldigheten att densamma underhålla, inlämne därom ansökan till vägnämnden. Bifalles icke ansökningen vid sammanträde med delägarene, anhålle han, efter vägnämnden ågången stämning, hos domstol om befrielse från delaktighet i vägen; och upphör delaktighet vid slutet av det år, då utslag om vägdelägares befrielse vunnit laga kraft.

Framställes önskningsmål om bygdevägs förenande med annan bygdeväg, skola de för vägarna valda vägnämnderna, vardera förstärkt

med tre av vägdelägarene utsedda ledamöter, därom sinsemellan upp-
göra skriftlig överenskommelse samt tillika besluta, huruvida och
med huru stort belopp eller enligt vilka grunder den ena vägens del-
ägare skola bidraga till den andra vägens underhåll. Kommer sådan
överenskommelse ej till stånd med två tredjedelars röstövervikt, skall
saken hänskjutas till skiljemäns avgörande, av vilka vardera vägnämn-
den utser en och domhavanden å orten, på anmälan, den tredje.

Har vägnämnd icke inom fjorton dagar, efter det frågan vid samman-
träde av förstärkta vägnämnderna slutbehandlats, valt skiljemän, skall
domhavanden på anmälan, utse skiljeman för den tredskande parten.

Angående skiljemännens beslut och dem tillkommande arvode gälle
vad i 30 § stadgas.

§ 49.

Vägdelägare skola för bygdeväg utse vägnämnd, bestående av ord-
förande, viceordförande och en ledamot ävensom tre suppleanter. Av
dessa avgå årligen en ordinarie medlem och en suppleant, de två första
åren efter lottning och sedan i tur.

Vilja delägare i två eller flere bygdevägar överenskomma om till-
sättande av gemensam vägnämnd, vare sådant tillåtet.

Utöver vad i 39 § stadgas, åligger det vägnämnden att vid bar
mark minst en gång årligen genom dess medlemmar jämte länsmannen för-
rätta vägsyn. Vägnämnden skall på vägdelägarene fördela och av dem
uppbära för bygdevägs byggande och underhåll erforderliga avgifter
ävensom över medlems användning för varje kalenderår före utgången av

av mars månad påföljande år avgiva redovisning, som bör före april månads utgång föreläggas vägdelägarenes sammanträde till godkännande

Ur vägkassan äger vägnämnd uppbära skäligt arvode.

Besluta vägdelägarene att bygdevägs angelägenheter skola på annat sätt än genom vägnämnd handhavas, äga delägarene utse två personer att jämte länsmannen förrätta vägsyn, och vare beslutet gillt, sedan detsamma av landskapsnämnden godkänts.

§ 50.

Delägare i bygdeväg skola sammanträda en gång årligen, senast inom arpil månad, eller oftare, där behovet påkallar. Om sådant sammanträde skall tillkännagivas på sätt vägdelägarene bestämma, och skola i tillkännagivandet upptagas de ärenden, vilka där skola handläggas. Vid sammanträde ledas förhandlingarna av den, som delägarene bland sig härtill utse.

Rösterna å stämman räknas efter huvudtalet.

För omyndig må rösträtt utövas av förmyndare eller, om desse äro flere, av den, som de härtill utse.

För samfälld egendom må allenast en person föra talan vid dylikt sammanträde. Företrädare för bolag utses av bolaget självt eller dess styrelse och för oskiftat bo av dess delägare. För konkursbo må rösträtt ej utövas.

Den som blivit delägare i annan såsom delägare upptagen persons ställe, må, därest han det styrker, utöva dennes rösträtt.

Röstberättigad må överlåta talan och rösträtt åt annan person. Likväl må icke någon på grund av fullmakt föra talan och utöva rösträtt för flere än tvenne röstberättigade.

§ 51.

Över vägenheternas åsättande skall upprättas längd, som fjorton dagar hålles för vägdelägarene tillgängligt å ställe, varom på lämpligt sätt tillkännagivits, och skall längden därefter av vägdelägarene vid sammanträde granskas och stadsfästas. Vid detta sammanträde vare envar obetaget att mot längden, för så vitt den berör honom påförd taxering, göra de anmärkningar ~~till prövning samt låte, där anmärkning~~, vartill han anser sig äga fog, och upptage stämman genast de gjorda anmärkningarna till prövning samt låte, där anmärkning godkännes, i längden inskriva därav föranledd ändring.

§ 52.

Över beslut, som vägdelägare å sammanträde fattat, samt över vägnämnds åtgärd, som icke bör underställas delägarenes sammanträde till avgörande, må besvär anföras hos landshövdingen inom trettio dagar efter därav erhållen del.

§ 53.

Beträffande bygdeväg gälle i tillämpliga delar vad i 2 §, 5 § 1 mom. samt 6,8,9,10,12 och 13 ävensom 19-30 §§ är stadgat.

§ 54.

Varder bygdeväg icke behörigen vidmakthållen, äge vägnämnd förfara

såsom i 25 § föreskrives.

§ 55.

Landskapsnämnden skall tillsända länsman avskrift av beslut, som angå inom dennes distrikt belägna bygdevägar.

Vägdelägarna böra tillhandahålla länsman avskrift av beslut och överenskommelse, varom nämnes i 40 § av väglagen, ävensom meddela honom, vilka blivit utsedda till medlemmar och suppleanter i vägnämnden samt vilka utsetts att förrätta den i 22 § omförmälda vägsyn.

Länsman skall föra förteckning över de inom hans distrikt befintliga bygdevägar och vägnämnderna för desamma samt över bygdevägar rörande utslag med angivande av datum.

IV k a p.

Om ansvar för överträdelse av denna förordning.

§ 56.

Entreprenör eller väghållare, som försummar att behörigen underhålla väg den tid marken är bar, eller att fullgöra vad honom åligger i avseende å färjleds öppenhållande samt plogning och skottning av landsväg, eller att i fargillt skick hålla särskild, för allmän samfärdsel inrättad vinterväg, eller ock att på föreskrivet sätt märka ut väg, böte högst tio dagsböter.

Den som olovligen stänger väg, straffas med högst tio dagsböter. Enahanda ansvar drabbar den, som försummar att inrätta bro eller trumma över dike, som han lett under landsväg eller bygdeväg.

För överträdelse av föreskrifterna i 7,8,9,10,28 och 48 §§ fälle den skyldige till högst tio dagsböter.

Har färjkarl, eller den, som blivit utsett att verkställa uppbörd av bro-eller färjavgift, utan skäl uppehållit vägfarande eller av honom fordrat mer än fastställd avgift, eller underlåter färjkarl att resande överföra, straffes med högst tio dagsböter.

Resande, som, ehuru därtill uppmanad, uraktlåter att erlägga bro- eller färjpenningar och fortsätter färden, straffes med högst tio dagsböter.

Var, som å bro framforslar fora, i tyngd överstigande brons bärförmåga, och ej vidtagit erforderlig anstalt för brons stärkande, fälles till högst femtio dagsböter och, ersätte skadan .Lag samma vare där någon genom alltför tung belastning sänker eller skadar färja eller flotte.

I övrigt gälle vad om förseelser av ifrågavarande slag i strafflagen finnes stadgat.

§ 57.

Förseelse, som enligt 56 § 1,2,3 och 6 mom. är med straff belagd, äge envar till åtal angiva.

VI§ k a p .

Särskilda stadganden.

§ 58.

I landshövdingens och landskapsnämndens utslag rörande fråga, som

i denna lag omförmäles, må ändring sökas i den ordning, som för anförande av besvär i kommunala ärenden är fastställd.

§ 59.

Nödiga föreskrifter angående ordnande av den för vägbyggnadsarbetet erforderliga tekniska ledningen ocg nödigbefunnen konsulentverksamhet utfärdas av Landskapsnämnden.

§ 60.

Landskapsnämnden åligger att, med iakttagande av föreskrifterna i 17§ och sedan vederbörande kommuner blivit hörda, genom utslag bestämma, vilka vägar skola såsom landsväg underhållas, samt jämväl draga försorg om val av vägnämnder.

§ 61.

Då underhåll av bygdeväg, som förklaras böra såsom landsväg anses, överflyttas på landskapet, skall vägen med tillhörande broar, trummor, färjor, flottar och ledstänger jämte övriga anstalter i gott skick ävensom vägområdet och i laga ordning avskilda täktplatser för väglagningsämnen utan lösen till landskapet överlåtas. Lag samma vare beträffande de täktplatser, vilka av ålder tillhört landsvägen, i den utsträckning, som, där meningsskiljaktighet förekommer, av vägnämnd och jordägare samt domhavanden å orten utsedda skiljemän bestämma, såsom i 30 § stadgas.

Har landsväg eller bro eller annat, som till vägen hörer, före denna lags utfärdande byggts med upplånade medel, skall landskapet ansvara för den del av lånet, som enligt lånevillkoren ännu är ogulden, då denna lag träder i kraft. Lag samma vare angående entre-

prenadsumman till entreprenadtidens utgång, där underhåll av landsväg å entreprenad utgivits innan denna lag utfärdats.

§ 62.

Å landskapsnämnden ankommer att, sedan närliggande kommuner blivit hörda, bestämma, huruvida och enligt vilken taxa särskild avgift skall erläggas för begagnande av färja eller flotte, större landsvägsbro eller kostsammare väg.

Fastställd taxa för nu sagda avgifter skall å synligt ställe invid vägen eller överfartsstället anslås.

§ 63.

Genom denna lag upphävas, för såvitt angår landskapet Åland, lagen angående byggande och underhåll av vägar på landet, given den 11 oktober 1918, samt alla övriga i allmän lag och särskilda författningar meddelade föreskrifter, som strida emot denna lag.

Mariehamn, den 7 augusti 1923.

På Landskapsnämndens vägnar:

Oscar Sundström

Axel Hoffsten

t. f.